Staza ispravnih predhodnika

[Bosanski]

منهاج السلف الصالح

[اللغة البوسنية]

Abdulkadir Arnaut

عبد القادر الأرناؤوط

Prevod : **Ebu Usama el Džeziri**

ترجمة: أبو أسامةالجزيري

Pregledao : Ebu Usama el Džeziri

مراجعة: أبو أسامة الجريري

Pomoćni ured za dawu - Riyadh

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

2008 -1429

islamhouse.com

Staza ispravnih prethodnika

Abdulkadir Arnaut

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

Šta se podrazumijeva pod 'stazom'?

U arapskom se jeziku 'staza' kaže 'menhedž', a značenje mu je 'jasan put'.

Kaže Uzvišeni Allah u Njegovoj časnoj Knjizi: «Za svakog od vas načinismo put i stazu.» Maide 48, tj. zakon i pravac. Uzvišeni je Allah dao svakom ummetu zakon i pravac, pa npr. oni što primiše Tevrat imaju zakon i oni što primiše Indžil imaju zakon. A mi što primismo Kur'an, također imamo zakon. To su dakle ponegdje različiti zakoni u nekim propisima, ali se slažu po pitanju jedinstva Allahovog, Slavljen je i Uzvišen, kao što veli Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem: «Ja sam najbliži od ljudi Isau sinu Merjeminu na dunjaluku i ahiretu: vjerovjesnici su kao djeca inoča[1], matere im različite, a vjera im jedna. A nema između mene i Isaa poslanika.» Bilježe Buhari i Muslim u svojim zbirkama vjerodostojnih hadisa.

«I ne poslasmo prije tebe nijednog poslanika, a da mu nismo objavili da nema božanstva osim Mene, pa Meni robujte!» Enbija 25

Uzvišeni Allah je rekao: «I poslasmo svakom ummetu poslanika: "Allahu robujte, a taguta[2] se klonite!» Nahl 36

A što se tiče značenja izraza: 'ispravni prethodnici'

Za prva se pokoljenja muslimana u arapskom jeziku kaže: 'selefu salih'. Selef u arapskom jeziku znači: 'ono što je prethodilo'.

Uzvišeni Allah je rekao: «Pa kad Nas rasrdiše, osvetismo im se, te ih potopismo svih, i učinismo ih prethodnicima i primjerom potonjima.» Zuhruf 55-56

To sa jezičke strane. A sa vjerske strane, pod 'ispravnim prethodnicima' misli se na prva muslimanska pokoljenja. Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem i drugovi njegovi i oni što dođoše za njima su prethodnici ummeta muslimanskog,a svako ko poziva u ono u što je pozivao Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem i drugovi njegovi taj je na stazi ispravnih prethodnika.

I dužnost je svakom muslimanu da slijedi časni Kur'an i svijetli pravac Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem uz vraćanje onom shvatanju vjere kakvo je bilo kod ispravnih prethodnika. Vođa ispravnih prethodnika je Allahov Poslanik Muhammed ibn Abdullah sallallahu alejhi ve sellem, za koga nam Uzvišreni Allah naredio da ga slijedimo: «Što vam dadne Poslanik uzmite, a što vam zabrani prođite ga se.» Hašr 7

On je najljepši primjer i najbolji uzor: «Bješe vam u poslaniku Allahovom primjer najljepši, onome što se Allahu nada i danu sudnjem i što Allaha spominje mnogo.» Ahzab 21.

I on je onaj koji govori što mu je došlo od vahja s nebesa: «I on ne zbori prema sklonosti, to je samo nadahnuće što se udahnjuje.» Nedžm 3-4

I zapovijedi nam Uzvišeni da Mu se obraćamo za sud po svakoj stvari dunjalučkih: «I tako Mi Gospodara tvoga, oni neće biti vjernici dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate i da onda zbog presude tvoje u dušama svojim nimalo tegobe ne osjete i dok se sasvim ne pokore.» Nisa' 65

I opominje nas Uzvišeni od suprostavljanja Njegovu poslaniku: «Pa nek se pripaze oni što se suprostavljaju naredbi Njegovoj da ih ne pogodi kušnja ili ih pogodi kazna bolna.» Nur 63

Ispravni prethodnici su se povraćali Allahovoj Knjizi i sunnetu Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem u slučaju razlike u mišljenju.

«Pa ako se raziđete u čemu obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allaha i Sudnji dan. U tom je dobro i najbolji ishod.» Nisa' 59

Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem je izvjestioc od svog Gospodara i pojašnjivač Njegove Knjige: «I spustismo ti opomenu da pojasniš ljudima što im je spušteno.» Nahl 44

Veli Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem: «Držite se moga postupka i postupka ispravnih upućenih halifa, očnjacima se za njega šćepajte, a pazite se novotarija, ta uistinu je svaka novotarija zabluda.» Bilježe Ahmed, Ebu Davud, Tirmizi.

Najbolji prethodnici nakon Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem su njegovi drugovi koji od njega uzeše vjeru iskreno i predano, kao što ih opisuje Allah subhanehu ve te'ala u Svojoj Knjizi.

«Od vjernika ima ljudi koji obistiniše ono na što se obavezaše Allahu, pa neki podmiriše svoj zalog. A drugi iščekuju,a nisu ništa izmijenili.» Ahzab 23

I oni su ti koji su postupali s odanošću koju spominje Uzvišeni Allah u Svojoj Knjizi: «Nego je odanost ko vjeruje Allaha i Sudnji dan i meleke i Knjigu i vjerovjesnike i daje imetak, premda ga voli, bližnjima i siročadi i bijednicima i putniku i onom što zaišće i za otkup roba. I uspostavljaju molitvu i daju zekat. I koji ispune obaveze svoje kad se obavežu, I strpljivi u nevolji i muci i borbi. Ti su oni koji su iskreni i ti su bogobojazni.» Bekare 177

Te je Knjiga Allahova ustav Njegov i sustav njihov, a odmah iza nje sunnet Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem čije je izučavanje najblagodarnija nauka i najkorisnija za vjeru i za življenje nakon Allahove Knjige. Ispravni su prethodnici također najbolja pokoljenja za koja veli Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem: «Najbolji su ljudi mojega pokoljenja, potom oni što slijede, a potom oni štp ih slijede.»

I reče: «A potom biva poslije njih narod, svjedoče, a da nisu pozvani svjedočenju (drugoj predaji: «...pretiče im svjedočenje zakletvu i pretiče im zakletva svjedočenje...» - (tj. olahko lažno svjedoče) i iznevjeravaju i nema pouzdanja u njih i obavežu se, a ne ispune, a žustrina izbija iz njih.»

Temelji vjere kojih se prihvatiše ispravni prethodnici i islamska ulema i u koje pozvaše ljude jesu: Vjerovanje u Allahovu Knjigu i sunnet Njegova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, bilo u njihovoj cjelovitosti, bilo svakom djeliću njihovu: svjedočenje jedinstva Allahovog i poslanstva Muhamedova sallallahu alejhi ve sellem, poimanje svoga Gospodara putem svojstava Njegovih o kojima govori objava Njegova ili svjedoči pouzdani hadis poslanika Njegova i pripisivanje Allahu Uzvišenom onoga što je sebi pripisao u Knjizi Svojoj, ili govorom Poslanika Svoga bez upoređivanja sa stvorenjima Njegovim i bez kakvoće i bez odbacivanja ovih svojstava ili izvitoperena tumačenja.

Uzvišeni Allah je rekao: «Nije poput Njega ništa i On je koji čuje i koji vidi.» Šura 11

Veli Imam Zuhri, iz prvog pokoljenja nakon drugova Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, alim Hidžaza i Sirije: «Allahovo subhanehu ve te'ala je priopćenje, Poslanikova sallallahu alejhi ve sellem je dostava, a na nama je da se predamo.»

I veli muhaddis Mekke Sufjan ibn Ujejne (umro 198. godine po hidžri): «Sve čime je Uzvišeni Allah opisao Sebe u Svojoj Knjizi objašnjenje je toga samo u njegovu iščitavanju i neupuštanju u dalje razglabanje.»

I veli Imam Šafi' (umro 204. godine po hidžri): «Vjerujem u Allaha i u ono što je došlo od Allaha shodno onome što je On time namjeravao, i vjerujem Allahova Poslanika i u ono što je došlo preko njega shodno onome kako je on to namjeravao.»

Ovoga su se držali prethodnici kao i kasniji neka je Allah s njima zadovoljan i svi se slažu u potvrđivanju i slijeđenju onoga što se navodi o Allahovim subhanehu ve te'ala svojstvima u Knjizi Njegovoj i sunnetu Poslanika Njegova ne pokušavajući izokrenuti njegovo jezičko značenje. A Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem nas je upozorio na novotarije u vjeri i obavijestio nas da su od zabluda, pa reče: «Držite se moga postupka i postupka ispravnih upućenih halifa, očnjacima se za njega ščepajte, a pazite se novotarija, ta uistinu je svaka novotarija zabluda.»

Veli Abdullah ibn Abbas radijallahu anhuma koji učestvova sa Allahovim Poslanikom sallallahu alejhi ve sellem u bitkama na Bedru, Uhudu i Hendeku, a koji bješe među prvima što primiše islam: «Slijedite objavljeno i ne unosite novotarije, što nam je došlo od vjere dovoljno je.»

A veli Umer ibn Abdulaziz radijallahu anhu, obnovitelj vjere na početku drugog hidžretskog stoljeća: «Zastanite tamo gdje su ljudi zastali (ne opuštajući se u razglabanju o Allahovim svojstvima) i zadovoljiše se zapažanjem pronicljivim.»

Kaže Imam El-Evzai (157. godine po hidžri), vođa jedne od fikskih škola: «Drži se predanja od prethodnika makar te odbili ljudi, a pazi se mišljenja nestručnjaka makar ih uljepšali riječima.»

Od vjere ispravnih prethodnika jeste i da je vjerovanje: izgovor jezikom i djelanje rukom i odluka srcem i da se vjerovanje povećava poslušnošću Allahu Uzvušenom, a smanjuje neposlušnošću. I od vjere ispravnih prethodnika, je također da se i dobro i zlo zbiva po Allahovom subhanehu ve te'ala određenju. Međutim, zlo se ne dešava Allahovom naredbom, kao što vele neki: 'Sve je po Allahovoj naredbi.'»

Pošto Uzvišeni Allah naređuje dobro, a zabranjuje zlo, a ne naređuje nevaljaštinu, nego ih zabranjuje i ljudi su slobodni u svojim postupcima, kao što su slobodni i izabiru svoga vjerovanja, stoga su zaslužni kazni ili nagradi shodno onom što su odabrali.

Uzvišeni Allah je rekao: «Pa ko želi neka vjeruje, a ko želi neka porekne.» Kehf 29

Potom je od vjere ispravnih prethodnika (selefu saliha) i to da ne drže ikoga od muslimana nevjernikom zbog grijeha koje je počinio, makar bio i od velikih grijeha. Osim ako porekne nešto općepoznato što je poznato običnom svijetu, a što je potvrđeno sunnetom i od strane prvih pokoljenja i učenjaka

Od vjere ispravnih prethodnika je i da robuju Uzvišenom Allahu ništa Mu ne pridružujući, pa ne išću ni od koga osim Allaha, i ne traže pomoć ni od koga osim Allaha, niti se i na koga oslanjaju osim na Njega, Uzvišen je i Velik, i posredstva traže poslušnošću Njemu i robovanjem i činjenjem ispravnih djela držeći se Allahovih subhanehu ve te'ala riječi: «O vi koji vjerujete, bojte se Allaha i tražite naklonost Njegovu.» Maide 35

Od vjere ispravnih prethodnika je također i to da je dozvoljeno klanjati iza dobra i nevaljala čovjeka kao imama, ako mu je namaz ispravan u vanjštini.

I za nikoga ne kažemo da će sigurno u džennet ili sigurno u vatru, ko god bio, osim za one koje je to potvrdio Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, nego se nadamo za dobročinitelje, a plašimo za nevaljalce.

I svjedočimo za deset Poslanikovih ashaba (drugova) za koje je on posvjedočio da su od džennetskih stanovnika, kao što svejdočimo i za svakog drugog za kojeg je to posvjedočio to Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, jer 'on ne govori od prohtjeva, to nije nego objava što se objavljuje'.

I uzimamo za prijatelje drugove Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, ako se što zbilo s njima to prpuštamo Allahu subhanehu ve te'ala da presudi, niti psujemo nikoga od njih, pošto je Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem rekao: «Ne spujte moje drugove, jer tako mi onog u čijoj je ruci duša moja, kad bi neko od vas podijelio zlata poput (brda) Uhuda, ne bi dosegao trunke vrijednosti ikoga od njih.» Bilježe Buhari, Muslim, Tirmizi, Ebu Davud.

I držimo takođe da drugovi Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem nisu nepogrješivi, jer samo je Allah nepogrješivi, i Poslanik Njegov u dostavljanju objave: kao što vjerujemo da je Uzvišeni učinio muslimansku zajednicu nepogrješivo, a ne pojedince, kao što veli Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem: «Uistinu Allah neće okupiti moju zajednicu u zabludi, a Allahova je ruka nad džematom.» Bilježe ga Tirmizi i Ebu Asim

I zadovoljni smo suprugama Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem majkama vjernika, i vjerujemo da su čiste od svakog zla.

Od vjere ispravnih prethodnika je i to da se nije potrebno strogo držati određenog mezheba, tj. fikhske škole nego se propis uzima prema jačini dokaza. To što se tiče učenih ljudi u vjeri, a što se tiče obična svijeta, on pita muftiju svoga mjesta kad mu je što nepoznato od vjere.

Također je od vjere ispravnih prethodnika da su četvorica drugova Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem: Ebu Bekr, Umer, Usman i Alija, četvorica halifa – nasljednika iza Allahova Poslanika kao što veli Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem: «Hilafet je u mom ummetu 30 godina, a potom kraljevina.» Bilježe ga Ahmed, Tirmizi, Hakim, Ebu Davud i Ibn Hibban.

[Prva su četvorica halifa postavljeni na to odgovorno mjesto kao najodabraniji ljudi, a zatim je nastupilo nasljeđivanje oca sinom, ili brata bratom, sve dok Kemal Ataturk neka je Allahovo prokletsvo na njega nije ukinuo 1924. godine posljednjeg halifu i ukinuo islamsku državu. Od tada muslimanski svijet živi pocijepan u mnogobrojne državice bez jedinstvene države i jedinstvenog vođe.]

Od vjere ispravnih prethodnika je da je obavezno vjerovanje u sve što je u Kur'anu Časnim objavljeno i napuštanje svega što nam je njime zabranjeno, bilo da je općenito naznačeno ili potako pojašnjeno kao i vjerovanje u sve ono što nam je saopćeno preko Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem ako je preneseno preko pouzdanih prenosioca bez obzira može li to razum shavtiti ili ne, i potčinjavamo se Allahovoj naredbi i naredbi Njegova Poslanika i zabranjujemo sebi ono što nam je zabranio Uzvišeni Allah i što nam je zabranio Njegov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, i zastajemo kod granica koje je postavila Allahova Knjiga i postupak Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, i na nama je da slijedimo vjerovanje, postupke i riječi Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem i držimo se puta četvorice njegovih nasljednika, četvorice halifa čiji je postupak slijeđenje postupka Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem:

Rekao je Umer ibn Abdulaziz pravedni halifa u vremenu od 99.-101. godine po hidžri i obnovitelj vjere na početku drugog hidžretskog stoljeća: «Uspostavio nam je Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem i četvorica njegovih nasljednika stazu, pridržavanje te staze je pridržavanje Allahove Knjige i to je snaga vjere, i nikom nije dopušteno da je mijenja, a ko je napusti i slijedi drugu stazu od staze vjernika upravi ga Allah tamo kuda se zaputio.»

Ovo je potvrda riječi Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem: «Dobro se pazite novotarija, jer je svaka novotarija zabluda.» Kao što kaže također: «Ko unese novotariju u ovu našu stvar (vjeru) što nije od nje, odbačeno je.» Bilježe Buhari i Muslim.

Ono što se smatra novotarijom (bid'atom) jeste sve ono što je unešeno u vjeru, a da nema osnove u vjeri, bilo u Kur'anu bilo u hadisu, međutim, kad kaže npr. Umer ibn El-Hattab radijallahu anhu drugi halifa poslije Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, kada je vidio ljude kako skupa klanjaju teravih namaz u ramazanskim noćima: 'Divne li novotarije.', treba znati da teravih namaz ima osnove u postupku Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, koju je klanjao dvije noći skupnim klanjanjem, a zatim više nije došao bojeći se da ljudi ne pomisle da je obavezni namaz, a ne dobrovoljni.

Nakon smrti Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem više nije bilo bojazni za to, pa je Umer oživio klanjanje teravih namaza skupno.

S druge strane, bilo je čina od strane muslimana kojih ne bi u vrijeme Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, ali se radi činima neophodnim za zaštitu vjere, učinjenim sveopćom, zajedničkom odlukom, kao što je bilo objedinjavanje svih muslimana na čitanje Kur'ana na jednom narječju, radi bojazni od moguće pojave razlika među muslimanima ukoliko bi se nastavilo učenje Kur'ana različitim narječjima kako je bilo dopušteno u početku. Ovo se zbilo za vrijeme trećeg halife Usmana radijallahu anhu. Takva je bila i odluka o popisivanju izjava Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem koje su se do tada prenosile usmeno i napamet, bojeći se da se ne ubace među njih izmišljeni 'hadisi', onog časa kada su se pojavile prve nastranosti u tumačenju vjere od strane ši'ija, te rak rane koja je nikla u tkivu muslimanske zajednice i od koje su kasnije potekle i mnoge druge novatorske vjerske grupe, kao derviši (sufije) i mnoge druge. Ovi su po vjeru opasni ljudi izmišljali i pripisivali Allahovom Poslaniku

sallallahu alejhi ve sellem izjave koje su podržavale njihove izvitoperenosti, stoga je bilo neopphodno sakupiti pouzdane hadise Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem i sačuvati ih za sljedeća pokoljenja.

Ovo ulazi u sklop riječi Uzvišenog Allaha: «Uistinu smo Mi spustili spomen (Kur'an) i uistinu smo Mi njegovi čuvari.» Hidžr 9

I reče Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem: «Prenose ovo znanje od svakog pokoljenja pouzdani, odbijaju od njega izvitoperivanje pretjerivača, i krivotvorenje lažova i tumačenje neznalica.»

I neće se iskorijeniti dobro iz ovog ummeta, jer veli Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem: «uvijek će biti skupina od moga ummeta koja će se isticati na istini, ne štete im oni koji ih napuste, dok ne dođe Allahova odredba, a oni su na tome.» Bilježe Muslim, Ebu Davud i Tirmizi.

I reče Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem: «Primjer moga ummeta je poput kiše, ne zna se je li mu početak bolji ili kraj.» Bilježe ga Ahmed i Tirmizi.

I na kraju da spomenemo neka vrijedna djela i poznate učenjake koji su pisali o akidetu (vjerovanju) ehlus-sunneta. Od njih je:

- Ebu Dža'fer Et-Tahavi (umro 320. godine po hidžri).

- Ibn Ebil-Hanefi (umro 792. godine po hidžri) koji je napisao tumač Tahavijeve knjige o akidetu Ehlis-sunneta i to je širom poznata knjiga 'Šerh Akidetut-Tahavije'

- Ebul Hasan Eš'ari (umro 324. godine po hidžri) koji u svojoj knjizi 'El-Ibana en usuli dijana' (Razjašnjenje o osnovi vjerovanja). Pobija neka svoja ranija mišljenja u vezi Allahovih subhanehu ve te'ala osobina koje se spominju u Kur'anu i hadisu, kad ih je pokušavao preneseno tumačiti tumačivši npr. Allahovu ruku snagom, i veli: «Ono što velim i vjera koju vjerujem jeste pridržavanje Allahove subhanehu ve te'ala Knjige, sunneta Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, i što se prenosi od njegovih drugova i onih što ih slijediše i od hadiske uleme i Ahmeda ibn Hambela.»

- Od gore spomenutih učenjaka je Ebu Usman Es-Sabuni (umro 449. godine po hidžri) i njegovo djelo 'Akidetus-selef' (Vjerovanje prethodnika)

- Kao i Muvafikuddin ibn Kudame El-Makdisi i njegovo djelo 'Lumatul itikad» (Svjetlost vjerovanja)

- Kao i mnogi drugi od uleme kroz stoljeća i pokoljenja.

Molimo Allaha subhanehu ve te'ala da nas uputi vjerovanju čistom od natruha i čudoređu kojim će biti zadovoljan i da nas proživi u islamu i usmrti na pravcu i zakonu Allahova Poslanika sallallahu alejhi ve sellem.

Sluga Poslanikova sallallahu alejhi ve sellem sunneta Abdulkadir Arnaut.

----

[1] Više supruga istog čovjeka.
[2] Tj. šejtana